

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

Βελτιώνεται η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού τομέα της Ελλάδας

Σύμφωνα με την έκθεση του World Economic Forum
"The Travel and Tourism Competitiveness Report 2008"

Σύμφωνα με το World Economic Forum:

- Η Ελλάδα το 2008 κατατάσσεται στην 22^η θέση μεταξύ 130 χωρών σύμφωνα με τον Δείκτη Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας 2008. Η θέση αυτή είναι βελτιωμένη σε σχέση με το 2007, όταν στην 24^η μεταξύ 124 χωρών.
- Η βελτίωση της θέσης της Ελλάδας οφείλεται κυρίως στη μετατόπιση τριών χωρών, της Κύπρου, του Βελγίου και των Ενωμένων Αραβικών Εμιράτων, σε χειρότερες θέσεις καθώς και στη συγκέντρωση μεγαλύτερης βαθμολογίας σε παράγοντες σχετικά με την προτεραιότητα που έχει ο τομέας του τουρισμού στην κυβερνητική δράση. Παρόλα αυτά, η μεγαλύτερη προτεραιότητα της κυβέρνησης στον τουρισμό δεν συνοδεύεται και από ανάλογη βελτίωση των τουριστικών υποδομών, του ανθρώπινου δυναμικού και του ρυθμιστικού πλαισίου.
- Όπως και το 2007, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν χώρες υψηλού εισοδήματος, με ανεπτυγμένο επιχειρηματικό περιβάλλον, ευνοϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο, σύγχρονες υποδομές και επαρκείς ανθρώπινους και φυσικούς πόρους.
- Τα κυριότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας είναι οι εξαιρετικές γενικές συνθήκες υγιεινής, οι τουριστικές υποδομές όπως η διαθεσιμότητα ξενοδοχείων και υπηρεσιών ενοικίασης αυτοκινήτων και οι πολιτιστικοί της πόροι.
- Αντίθετα, μεταξύ των μειονεκτημάτων συγκαταλέγονται το επίπεδο των τιμών, το πλαίσιο κανόνων και ρυθμίσεων, οι υποδομές οδικών μεταφορών και ο τομέας των ανθρώπινων πόρων, κυρίως λόγω των πρακτικών πρόσληψης και απόλυσης και της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος.

Συνολική κατάταξη της Ελλάδας

Σύμφωνα με τον Δείκτη Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας του World Economic Forum (WEF), η **Ελλάδα το 2008 κατατάσσεται στην 22^η θέση μεταξύ 130 χωρών.**

Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η **Ελβετία** και ακολουθούν η **Αυστρία (2^η)**, η **Γερμανία (3^η)**, η **Αυστραλία (4^η)** και η **Ισπανία (5^η)**. Οι υψηλές θέσεις αυτών των χωρών καθώς και των υπόλοιπων χωρών που βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα, όπως το **Ηνωμένο Βασίλειο (6^η)**, οι **ΗΠΑ (7^η)** και η **Σουηδία (8^η)** καταδεικνύουν τη σημασία του ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ρυθμιστικού πλαισίου, σε συνδυασμό με τις ανεπτυγμένες τουριστικές υποδομές και την εστίαση στους ανθρώπινους και φυσικούς πόρους στη δημιουργία

ενός ελκυστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα.

Ο Δείκτης Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας αναπτύχθηκε από το WEF και χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά το 2007. Διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη στατιστικά δεδομένα (hard data), σε συνδυασμό με δεδομένα από την ετήσια έρευνα Executive Opinion Survey. Οι τρεις βασικοί υποδείκτες του Δείκτη Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας είναι:

1. Το Ρυθμιστικό πλαίσιο
2. Το Επιχειρηματικό περιβάλλον και οι τουριστικές υποδομές
3. Οι Ανθρώπινοι, φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι

Οι τρεις αυτοί υποδείκτες αναλύονται σε επιμέρους στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται με την κατάταξη της Ελλάδας σε κάθε ένα από αυτά στον Πίνακα 1. Οι αλλαγές στην κατάρτιση του παραπάνω δείκτη σε σχέση με το προηγούμενο έτος αφορούν στη βελτίωση και μετονομασία του δείκτη «Περιβαλλοντικοί κανονισμοί» σε «Περιβαλλοντική βιωσιμότητα» καθώς και τη διάσπαση του δείκτη «Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι» σε δύο χωριστούς δείκτες.

Η θέση της Ελλάδας το 2008 είναι βελτιωμένη σε σχέση με το 2007, όταν βρισκόταν στην 24η μεταξύ 124 χωρών. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στη μετατόπιση τριών χωρών, της Κύπρου, του Βελγίου και των Ενωμένων Αραβικών Εμιράτων, σε χειρότερες θέσεις καθώς η συνολική βαθμολογία της Ελλάδας όχι μόνο δεν βελτιώθηκε αλλά αντίθετα από 4,99 μειώθηκε σε 4,92 στην κλίμακα 1 έως 7. Επιπλέον, η βελτίωση της Ελλάδας οφείλεται και κατά ένα μεγάλο μέρος στη συγκέντρωση μεγαλύτερης βαθμολογίας στην προτεραιότητα που θέτει η χώρα στην προώθηση του τουρισμού. Πιο συγκεκριμένα, η βαθμολογία στον δείκτη «Προτεραιότητα τουριστικού τομέα» από 4,9 το 2007 αυξήθηκε σε 6,0 το 2008, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα τη μετατόπιση της χώρας από την 22^η στην 1^η θέση σε αυτόν τον τομέα. Παρόλα αυτά, η μεγαλύτερη προτεραιότητα που έχει ο τομέας του τουρισμού στην κυβερνητική δράση δεν συνοδεύεται μέχρι τώρα και από ανάλογη βελτίωση σε κρίσιμους παράγοντες όπως οι τουριστικές υποδομές, το ανθρώπινο δυναμικό και το ρυθμιστικό πλαίσιο.

Σε σχέση με τους άμεσους ανταγωνιστές της, η Ελλάδα υπερτερεί έναντι της **Κύπρου (24^η)**, της **Κροατίας (34^η)**, της **Τουρκίας (54^η)** και της **Αιγύπτου (66^η)**, ενώ υστερεί έναντι της **Ισπανίας (5^η)** και της **Πορτογαλίας (15^η)**. Αξίζει να αναφερθεί ότι από τις ανταγωνίστριες χώρες η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Κροατία βελτίωσαν τις θέσεις τους σε σχέση με το 2007, με πιο σημαντική βελτίωση εκείνη της Ισπανίας η οποία από την 15^η πήγε στην 5^η θέση. Αντίθετα, η Κύπρος, η Τουρκία και η Αίγυπτος φέτος βρίσκονται σε χαμηλότερες θέσεις από το προηγούμενο έτος.

Τα δυνατά σημεία της Ελλάδας είναι, η προτεραιότητα του τουριστικού τομέα (1^η θέση), οι τουριστικές υποδομές (9^η θέση), οι πολιτιστικοί πόροι (16^η θέση) και οι εξαιρετικές γενικές συνθήκες υγιεινής (16^η θέση). Αντίθετα, υστερούμε σε μια σειρά από άλλους σημαντικούς παράγοντες όπως το επίπεδο των τιμών (120^η θέση), το πλαίσιο κανόνων και ρυθμίσεων (61^η θέση). Παράλληλα, σημαντική υστέρηση παρατηρείται και στις υποδομές οδικών μεταφορών, όπου η χώρα μας χαρακτηρίζεται σαν ελάχιστα αποτελεσματική σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς επίσης και στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, κυρίως λόγω των πρακτικών πρόσληψης και απόλυσης και της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος.

Πίνακας 1: Συγκριτική θέση και βαθμολογία της Ελλάδας στον Δείκτη Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας

	Κατάταξη (130 χώρες)	Βαθμολογία (1-7)	
Δείκτης Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας 2008	22	4,9	
A. Ρυθμιστικό πλαίσιο	17	5,5	
1. Κανόνες και ρυθμίσεις	61	4,4	
2. Περιβαλλοντικοί κανονισμοί	40	4,9	
3. Ασφάλεια	31	5,7	
4. Υγεία και υγιεινή	16	6,4	
5. Προτεραιότητα τουριστικού τομέα	1	6,0	
B. Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές	30	4,6	
6. Υποδομές εναέριων συγκοινωνιών	20	4,6	
7. Υποδομές επίγειων συγκοινωνιών	46	4,4	
8. Τουριστικές υποδομές	9	6,7	
9. Υποδομές τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	39	3,6	
10. Ανταγωνιστικότητα τιμών	120	3,8	
Γ. Ανθρώπινοι, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι	18	4,7	
11. Ανθρώπινοι πόροι	43	5,1	
– Εκπαίδευση και κατάρτιση	45	4,9	
– Διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού	62	5,3	
12. Ελκυστικότητα για ταξίδια και τουρισμό	39	5,1	
13. Φυσικοί πόροι	75	3,0	
14. Πολιτιστικοί πόροι	16	5,4	

Πηγή: WEF - The Travel and Tourism Competitiveness Report 2008

Πίνακας 2: Σύγκριση με το 2007

	Κατάταξη 2008 (130 χώρες)	Βαθμολογία 2008	Κατάταξη 2007 (124 χώρες)	Βαθμολογία 2007
Δείκτης Ταξιδιωτικής και Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας	22	4,9	24	5,0
A. Ρυθμιστικό πλαίσιο	17	5,5	20	5,2
1. Κανόνες και ρυθμίσεις	61	4,4	57	4,8
2. Περιβαλλοντικοί κανονισμοί	40	4,9	45	4,4
3. Ασφάλεια	31	5,7	18	5,5
4. Υγεία και υγιεινή	16	6,4	3	6,5
5. Προτεραιότητα τουριστικού τομέα	1	6,0	22	4,9
B. Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές	30	4,6	32	4,4
6. Υποδομές αερομεταφορών	20	4,6	37	3,7
7. Υποδομές οδικών μεταφορών	46	4,4	34	4,4
8. Τουριστικές υποδομές	9	6,7	7	6,0
9. Υποδομές τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	39	3,6	38	3,6
10. Ανταγωνιστικότητα τιμών	120	3,8	103	4,0
Γ. Ανθρώπινοι, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι	18	4,7	15	5,4
11. Ανθρώπινοι πόροι	43	5,1	55	5,2
– Εκπαίδευση και κατάρτιση	45	4,9	47	5,0
– Διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού	62	5,3	96	3,8
12. Ελκυστικότητα για ταξίδια και τουρισμό	39	5,1	23	5,7
13. Φυσικοί πόροι	75	3,0		
14. Πολιτιστικοί πόροι	16	5,4	23	5,3

Πηγή: WEF - The Travel and Tourism Competitiveness Report 2007 και 2008

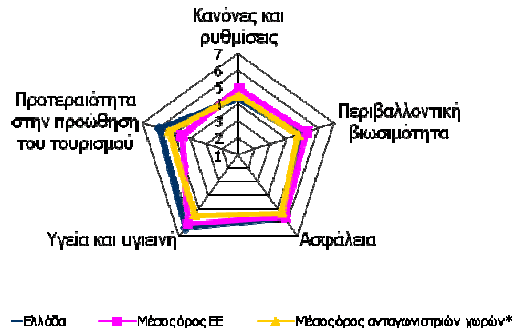
Διαπιστώσεις – Προτάσεις

Με βάση τα παραπάνω και δεδομένης της αυξημένης σημασίας και προτεραιότητας που θέτει η ελληνική Κυβέρνηση στον τομέα του τουρισμού, όπως αποδεικνύουν και τα στοιχεία του WEF, οι κατευθύνσεις της τουριστικής πολιτικής στην Ελλάδα πρέπει να περιλαμβάνουν πρωτίστως:

- ⇒ τη βελτίωση του επιχειρηματικού και ρυθμιστικού περιβάλλοντος,
- ⇒ τη βελτίωση των γενικών υποδομών,
- ⇒ την άρση των εμποδίων στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων,
- ⇒ τη συνεχή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

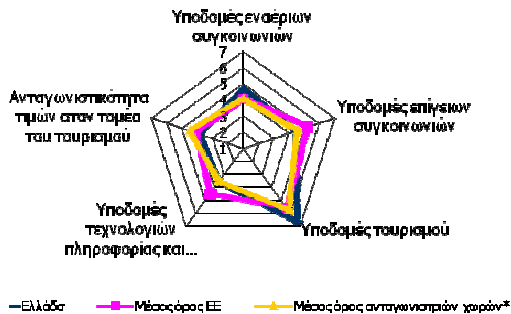
Σύγκριση της Ελλάδας με το μέσο όρο της ΕΕ και των ανταγωνιστριών χωρών στα επιμέρους στοιχεία του Δείκτη Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας

A. Ρυθμιστικό πλαίσιο

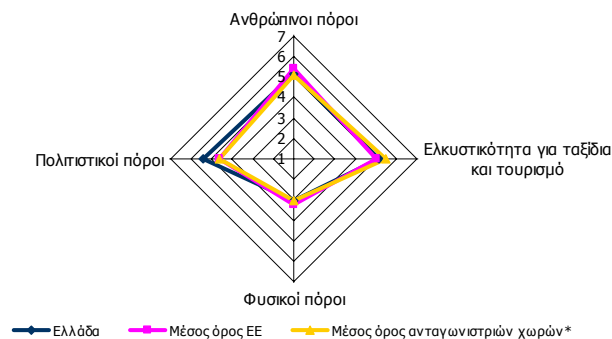
* Αίγυπτος, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Πορτογαλία, Τουρκία
 Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

B. Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές

* Αίγυπτος, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Πορτογαλία, Τουρκία
 Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

Γ. Ανθρώπινοι, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι

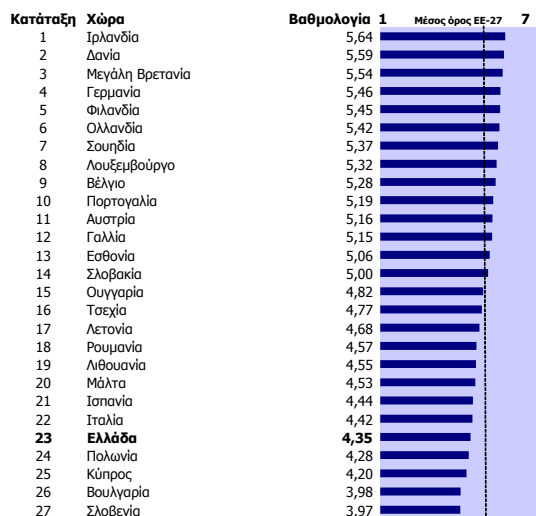

* Αίγυπτος, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Πορτογαλία, Τουρκία
 Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

Σύγκριση της Ελλάδας με τις χώρες της ΕΕ στα επιμέρους στοιχεία του Δείκτη Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας

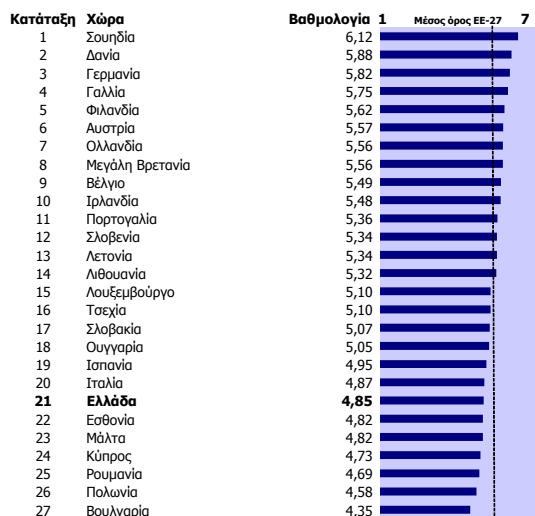
A. Ρυθμιστικό πλαίσιο

1. Κανόνες και ρυθμίσεις

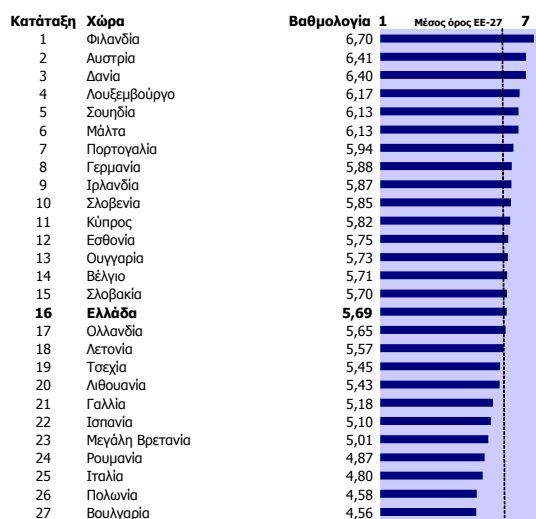
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

2. Περιβαλλοντική βιωσιμότητα

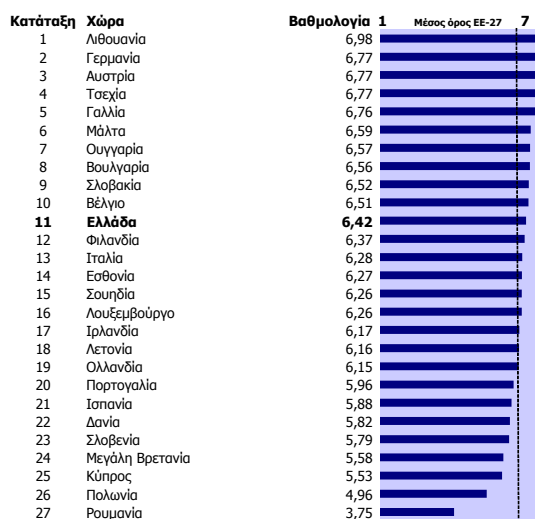
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

3. Ασφάλεια

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

4. Υγεία και υγιεινή

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

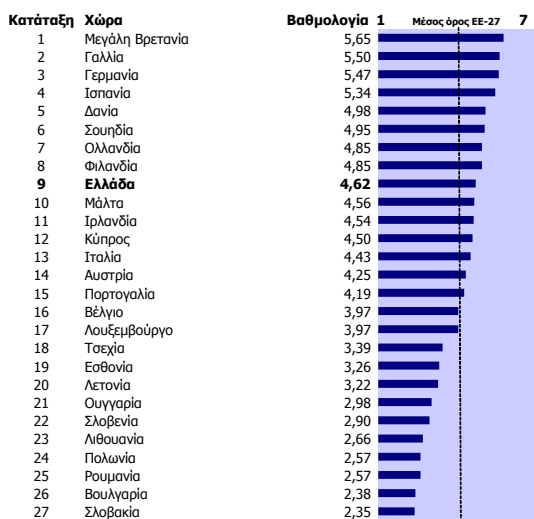
5. Προτεραιότητα τουριστικού τομέα

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

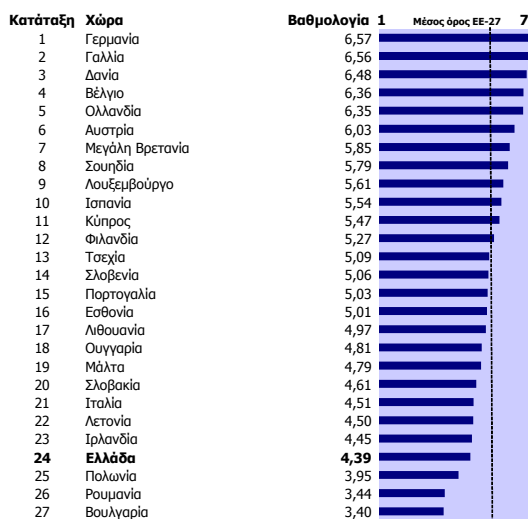
B. Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές

6. Υποδομές εναέριων συγκοινωνιών

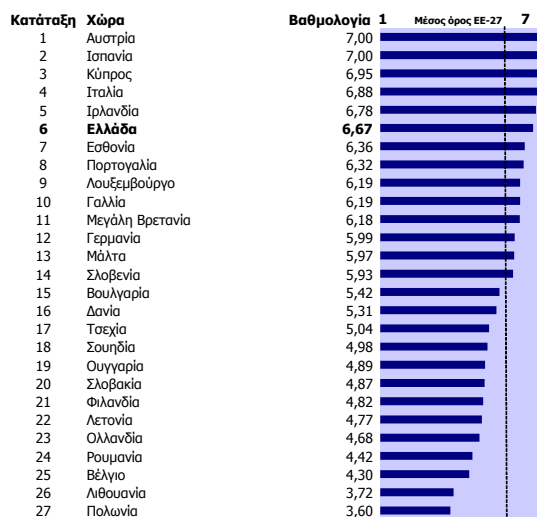
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

7. Υποδομές επίγειων συγκοινωνιών

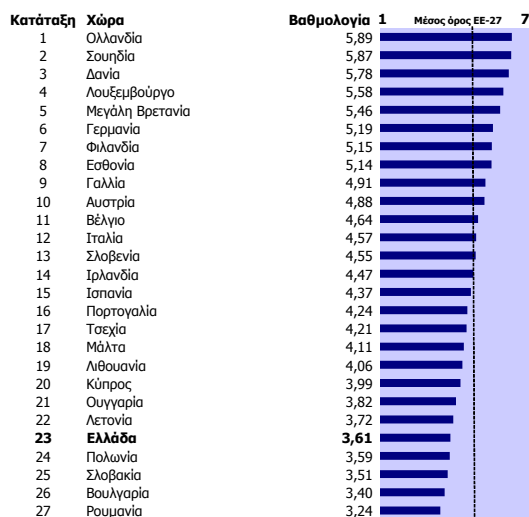
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

8. Τουριστικές υποδομές

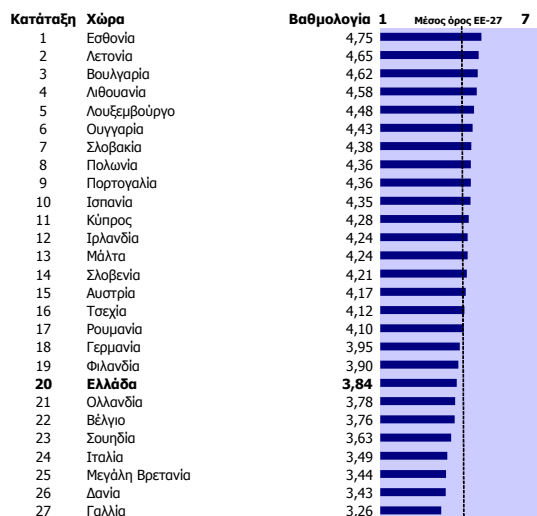
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

9. Υποδομές τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

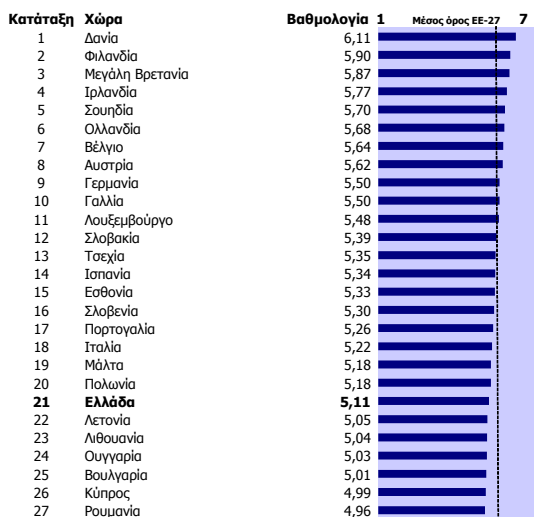
10. Ανταγωνιστικότητα τιμών

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

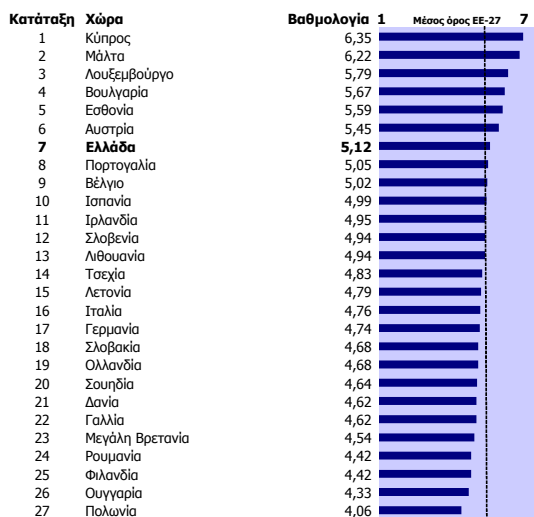
Γ. Ανθρώπινοι, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι

11. Ανθρώπινοι πόροι

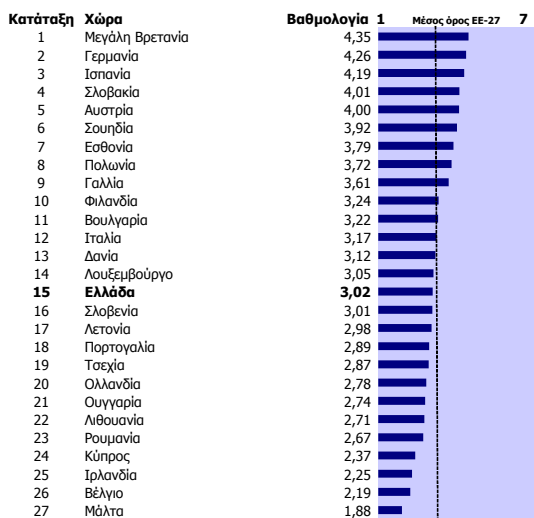
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

12. Ελκυστικότητα για ταξίδια και τουρισμό

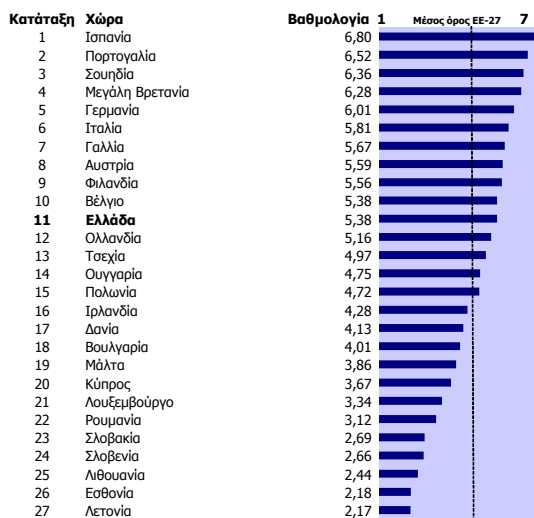
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

13. Φυσικοί πόροι

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

14. Πολιτιστικοί πόροι

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων WEF

Γενική κατάταξη των 124 χωρών σύμφωνα με τον Δείκτη Τουριστικής Ανταγωνιστικότητας

Χώρα	ΥΠΟΔΕΙΚΤΕΣ							
	ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ		Ρυθμιστικό πλαίσιο		Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές		Ανθρώπινοι, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι	
	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία
Ελβετία	1	5,63	1	5,94	2	5,55	3	5,39
Αυστρία	2	5,43	4	5,86	8	5,27	7	5,16
Γερμανία	3	5,41	6	5,67	3	5,43	9	5,13
Αυστραλία	4	5,34	30	5,23	11	5,18	1	5,61
Ισπανία	5	5,30	28	5,24	5	5,32	4	5,33
Ηνωμένο Βασίλειο	6	5,28	26	5,28	6	5,32	5	5,26
Ηνωμένες Πολιτείες	7	5,28	49	4,75	1	5,58	2	5,52
Σουηδία	8	5,27	9	5,62	15	5,05	8	5,15
Καναδάς	9	5,26	23	5,31	4	5,40	10	5,07
Γαλλία	10	5,23	12	5,57	7	5,28	12	4,85
Ισλανδία	11	5,16	3	5,86	9	5,21	36	4,40
Φιλανδία	12	5,11	5	5,74	23	4,80	14	4,78
Δανία	13	5,10	10	5,61	10	5,20	28	4,49
Χονγκ Κονγκ	14	5,09	2	5,91	16	5,04	42	4,31
Πορτογαλία	15	5,09	14	5,50	22	4,83	11	4,93
Σιγκαπούρη	16	5,06	7	5,67	13	5,13	37	4,39
Νορβηγία	17	5,05	8	5,66	19	4,90	20	4,60
Ολλανδία	18	5,01	22	5,35	14	5,11	21	4,58
Νέα Ζηλανδία	19	4,96	15	5,48	26	4,72	17	4,70
Λουξεμβούργο	20	4,95	24	5,28	12	5,17	35	4,41
Ιρλανδία	21	4,93	11	5,57	20	4,90	41	4,31
Ελλάδα	22	4,92	17	5,46	30	4,63	18	4,66
Ιαπωνία	23	4,90	34	5,11	21	4,88	16	4,73
Κύπρος	24	4,87	27	5,24	17	5,04	40	4,34
Μάλτα	25	4,86	13	5,56	25	4,73	43	4,28
Εσθονία	26	4,85	18	5,41	18	4,91	49	4,22
Βέλγιο	27	4,84	21	5,36	31	4,61	22	4,56
Ιταλία	28	4,84	41	4,99	24	4,77	15	4,74
Μπαρμίναντος	29	4,77	16	5,46	32	4,58	46	4,26
Τσεχία	30	4,75	20	5,38	37	4,37	25	4,51
Κορέα	31	4,68	38	5,02	34	4,52	29	4,49
Μαλαισία	32	4,63	37	5,04	39	4,31	23	4,55
Ουγγαρία	33	4,60	19	5,40	41	4,18	50	4,21
Κροατία	34	4,59	39	5,02	38	4,32	32	4,43
Ισραήλ	35	4,51	32	5,12	36	4,39	59	4,02
Σλοβενία	36	4,49	42	4,97	33	4,53	61	3,98
Κατάρ	37	4,44	43	4,90	35	4,50	65	3,92
Σλοβακία	38	4,42	33	5,11	46	3,94	51	4,19
Τунησία	39	4,41	25	5,28	49	3,86	57	4,08
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	40	4,39	44	4,87	27	4,69	89	3,62
Αγ. Μαυρίκιος	41	4,38	29	5,23	44	4,14	76	3,78
Ταϊλάνδη	42	4,37	63	4,46	42	4,17	30	4,49
Βουλγαρία	43	4,36	50	4,75	52	3,84	31	4,48
Κόστα Ρίκα	44	4,35	48	4,76	56	3,76	24	4,52
Λετονία	45	4,34	35	5,10	43	4,17	82	3,75
Πουέρτο Ρίκο	46	4,34	40	4,99	40	4,27	80	3,75
Λιθουανία	47	4,33	31	5,21	45	4,00	74	3,79
Μπαχρέν	48	4,29	68	4,36	28	4,64	69	3,88
Βραζιλία	49	4,29	84	4,11	67	3,55	6	5,21
Παναμάς	50	4,29	52	4,66	47	3,94	47	4,25
Χιλή	51	4,27	45	4,86	54	3,82	54	4,14
Ταϊβάν	52	4,23	69	4,32	29	4,63	79	3,75
Ισρδανία	53	4,21	36	5,06	60	3,64	64	3,92
Τουρκία	54	4,19	56	4,57	57	3,73	44	4,28
Μεξικό	55	4,18	71	4,30	61	3,62	19	4,62
Πολωνία	56	4,18	60	4,51	62	3,62	34	4,42
Τζαμάικα	57	4,18	51	4,74	48	3,87	66	3,92
Αργεντινή	58	4,17	65	4,44	64	3,57	27	4,50
Μαυροβούνιο	59	4,15	53	4,66	68	3,53	45	4,27
Νότια Αφρική	60	4,11	70	4,31	51	3,85	52	4,18
Ουρουγουάη	61	4,10	47	4,84	71	3,37	56	4,09
Κίνα	62	4,06	103	3,91	70	3,45	13	4,81
Αγ. Δομίνικος	63	4,05	54	4,64	63	3,61	67	3,89
Ρωσία	64	4,04	80	4,21	65	3,56	39	4,35
Ινδία	65	3,99	107	3,78	59	3,70	26	4,50
Αιγύπτος	66	3,96	58	4,54	69	3,47	70	3,86
Μαρόκο	67	3,91	55	4,59	75	3,32	72	3,81
Γουατεμάλα	68	3,89	76	4,25	77	3,30	55	4,12

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

(συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα)

Χώρα	ΥΠΟΔΕΙΚΤΕΣ							
	ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ		Ρυθμιστικό πλαίσιο		Επιχειρηματικό περιβάλλον και τουριστικές υποδομές		Ανθρώπινο, πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι	
	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία	Κατάταξη	Βαθμολογία
Ρουμανία	69	3,88	72	4,29	66	3,55	73	3,79
Περου	70	3,87	86	4,08	88	3,10	33	4,43
Κολομβία	71	3,86	95	4,03	83	3,20	38	4,35
Γεωργία	72	3,83	46	4,84	94	2,95	85	3,70
Σρι Λάνκα	73	3,80	79	4,24	81	3,21	63	3,95
Τρινιδάδ & Τομπάγκο	74	3,79	87	4,08	50	3,86	104	3,44
Ονδούρα	75	3,79	77	4,25	85	3,16	62	3,96
Ομάν	76	3,77	88	4,07	58	3,70	96	3,54
Ουκρανία	77	3,76	59	4,53	78	3,24	100	3,51
Σερβία	78	3,76	73	4,27	72	3,36	88	3,64
Αζερμπαϊτζάν	79	3,72	62	4,49	79	3,24	105	3,44
Ινδονησία	80	3,70	108	3,78	86	3,16	53	4,17
Φιλιππίνες	81	3,70	83	4,14	84	3,20	78	3,75
Σαουδική Αραβία	82	3,68	106	3,83	55	3,78	107	3,43
ΠΓΔΜ	83	3,68	93	4,05	80	3,23	81	3,75
Γκάμπια	84	3,67	67	4,38	87	3,11	97	3,53
Κουβέιτ	85	3,67	105	3,88	53	3,82	119	3,31
Ισημερινός	86	3,66	101	3,99	95	2,94	58	4,05
Μποτσουάνα	87	3,65	82	4,20	76	3,31	103	3,45
Τανζανία	88	3,65	89	4,07	117	2,65	48	4,23
Αρμενία	89	3,63	57	4,56	108	2,73	94	3,59
Ουζμπεκιστάν	90	3,62	64	4,45	98	2,90	101	3,51
Καζακιστάν	91	3,61	61	4,50	96	2,94	112	3,39
Αλβανία	92	3,60	81	4,20	105	2,75	71	3,85
Ναμίμπια	93	3,59	92	4,05	74	3,34	113	3,38
Συρία	94	3,58	74	4,26	97	2,93	95	3,55
Σουρινάμ	95	3,58	110	3,75	89	3,09	68	3,88
Βιετνάμ	96	3,57	97	4,02	92	2,98	84	3,71
Ελ Σαλβαδόρ	97	3,57	85	4,09	73	3,36	121	3,25
Μολδαβία	98	3,56	66	4,39	100	2,89	110	3,39
Νικαράγουα	99	3,53	96	4,03	99	2,90	87	3,67
Μογγολία	100	3,53	78	4,25	106	2,74	91	3,60
Κένια	101	3,53	100	4,00	102	2,82	77	3,76
Αλγερία	102	3,50	99	4,01	93	2,97	98	3,52
Βενεζουέλα	103	3,47	123	3,44	82	3,21	75	3,78
Λιβύη	104	3,45	75	4,26	115	2,66	106	3,43
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	105	3,45	98	4,02	91	2,99	117	3,33
Βολιβία	106	3,44	122	3,45	101	2,84	60	4,02
Ζάμπια	107	3,42	91	4,06	118	2,60	90	3,62
Σενεγάλη	108	3,41	94	4,04	104	2,76	108	3,43
Γουιάνα	109	3,38	104	3,88	114	2,67	93	3,60
Ουγκάντα	110	3,36	113	3,66	112	2,68	83	3,74
Πακιστάν	111	3,36	114	3,65	90	3,02	109	3,39
Καμπότζη	112	3,32	116	3,61	116	2,65	86	3,69
Κιργισία	113	3,30	90	4,07	128	2,37	102	3,47
Τατζικιστάν	114	3,24	102	3,95	126	2,40	111	3,39
Παραγουάη	115	3,24	112	3,72	111	2,68	118	3,32
Νεπάλ	116	3,22	120	3,58	122	2,56	99	3,51
Ζιμπάμπουε	117	3,22	118	3,60	113	2,67	114	3,37
Μαδαγασκάρη	118	3,21	111	3,73	107	2,74	124	3,16
Μάλι	119	3,21	109	3,77	124	2,49	116	3,36
Μπενίν	120	3,19	115	3,63	121	2,58	115	3,36
Αιθιοπία	121	3,18	126	3,20	110	2,72	92	3,60
Μαυριτανία	122	3,10	117	3,60	120	2,59	125	3,11
Μοζαμβίκη	123	3,05	119	3,59	119	2,59	128	2,97
Μπουρκίνα Φάσο	124	3,04	121	3,56	123	2,56	127	3,01
Νιγηρία	125	3,03	127	3,15	109	2,73	123	3,19
Καμερούν	126	2,99	125	3,39	129	2,31	120	3,25
Μπαγκλαντές	127	2,93	129	2,94	103	2,79	126	3,07
Μπουρούντι	128	2,91	128	3,15	127	2,39	122	3,20
Λεσότο	129	2,82	124	3,39	125	2,46	130	2,61
Τσαντ	130	2,48	130	2,74	130	1,99	129	2,69

Πηγή: WEF - The Travel and Tourism Competitiveness Report 2008